

ধানখেতিৰ উন্নত কৃষি পদ্ধতি

কঠীয়াতলীত শস্য বক্ষা :

কঠীয়াৰ পাতত ব্লাষ্ট বেমাৰ (গাঢ় মূগা বঙৰ মাজত স্বচ্ছ ডিম্বাকৃতিৰ দাগ) দেখা দিলেই বেভিচিটিন ১ গ্ৰাম বা হিন'চান ১ মিঃ লিঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই স্প্ৰে কৰিব লাগে। কঠীয়া উঠোৱাৰ ৭ দিন আগত ৩০ গ্ৰাম ফুৰাদন বা ২০ গ্ৰাম থিমেট প্ৰতিখন কঠীয়াতলীত প্ৰয়োগ কৰিলে মজাখোৱা পোকৰ আক্ৰমণৰ পৰা বক্ষা পাব পাৰি।

মূল পথাৰত প্ৰাথমিক সুৰক্ষা :

মজাখোৱা, গলমিজ, সোহনী পোক আদিৰ পৰা বক্ষা পাবলৈ কঠীয়াৰ শিপা অংশ ভালদৰে ধুই নিম্ন উল্লেখিত মিশ্ৰণত তিনি ঘণ্টাৰ বাবে ডুবাই ৰাখিব লাগে।

মিশ্ৰণ :

ক্ল'ৰ'পাইৰিফ'ছ ২০ ইচি ০.০২% (১ লিঃ লিটাৰ পানী) ১% ইউৰীয়াৰ (১০ গ্ৰাম/প্ৰতি লিঃ পানী) সৈতে।

বোৱাৰ বাবে কঠীয়াৰ বয়স :

সাধাৰণতে ৫-৬ টা পাত ওলালে উপযুক্ত হয় যদিও অৰ্ধচাপৰ কমদিনীয়া জাতৰ ক্ষেত্ৰত কঠীয়াৰ বয়স ৩৫-৪০ দিন হোৱা উচিত।

বোৱাৰ বাবে কঠীয়াৰ দূৰত্ব :

অৰ্ধচাপৰ কমদিনীয়া জাতৰ বাবে ২০ ছেঃ মিঃ × ২০ ছেঃ মিঃ; ওখ দীৰ্ঘ দিনীয়া জাতৰ ক্ষেত্ৰত এই দূৰত্ব ২৫ ছেঃ মিঃ × ২০ ছেঃ মিঃ।

সাৰ প্ৰয়োগ :

পথাৰ প্ৰস্তুতিৰ সময়ত প্ৰতি হেক্টৰত ১০ টন নাইবা বিঘাই প্ৰতি ১৫ কুইণ্টল পচনসাৰ বা গোবৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ১২ কিঃ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ১৭ কিঃ গ্ৰাম একক চুপাৰ ফছফেট আৰু ৪ কিঃ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৰ পটাছ সাৰ প্ৰতি বিঘাত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ইউৰীয়া সাৰৰ তিনিভাগৰ এভাগ, সমুদায় একক চুপাৰ ফছফেট আৰু পটাছ সাৰৰ সৈতে বোকা কৰা সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বাকী থকা দুভাগ ইউৰীয়াৰ এভাগ পোখা মেলা অৱস্থাত আৰু আন ভাগ গেৰ ধৰা অৱস্থাত প্ৰয়োগ কৰা উচিত। জীৱাণু সাৰ প্ৰয়োগ কৰা খেতিত ইউৰিয়া আৰু একক চুপাৰ ফছফেট সাৰৰ পৰিমাণ ২৫-৫০% হ্রাস কৰিব পাৰি।

জীৱাণুসাৰ প্ৰয়োগ :

প্ৰস্তুত হৈ থকা পথাৰৰ দুই আলি সংযোগী এটা চুকত অস্থায়ী আলিৰে ঘেৰি লৈ গাঁত কৰি প্ৰয়োজনীয় জীৱাণুসাৰ (প্ৰতি বিঘাত ৫০০ গ্ৰাম), শুকান গোবৰ (প্ৰতি বিঘাত ১০ কিঃ গ্ৰাম) আৰু অনুমোদিত বক্ ফছফেটখিনি বোকা পানীৰ লগত ভালদৰে মিহলাব

লাগে। ইতিমধ্যে শিপাসমূহ পৰিষ্কাৰ কৰি সাজু কৰি ৰখা কঠীয়াৰ মুঠিবোৰ মিশ্ৰণটোত ২ ঘণ্টা শিপাবোৰ ডুবাই ৰাখি শাৰী শাৰীকৈ ৰুব লাগে।

জীৱাণুসাৰ প্ৰয়োগৰ কামখিনি ৰ'দ উঠাৰ আগত বা আবেলি পৰত কৰিব লাগে।

নিৰণি :

ধান বোৱাৰ পৰা ২০-২৫ দিনৰ এবাৰ আৰু ৪০-৫০ দিনত দ্বিতীয়বাৰ নিৰণিৰ প্ৰয়োজন। বোৱাৰ ৩ দিন পাছত এনিল'ফ'চ ০.৪ কিলো গ্ৰাম/হেক্টৰ বনবাত প্ৰতিৰোধ কৰিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

শস্য বক্ষা :

- প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা থকা জাতৰ ব্যৱহাৰ।
- একেৰাহে একেডৰা মাটিত একেটা খেতি নকৰা।
- সময়মতে বন-বাত নিৰণি কৰা।
- নিয়মীয়াকৈ নিৰীক্ষণ কৰি অনিষ্টকাৰী পোক-পৰুৱা ৰোধ কৰা।

ৰাসায়নিক পদ্ধতিৰে বেমাৰ আৰু কীট পতংগ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে প্ৰয়োগ কৰিব পৰা কেইবিধমান দৰৱ প্ৰয়োগৰ পদ্ধতিৰ সৈতে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

বেমাৰ আৰু কীট পতংগ	দৰৱৰ নাম	দৰৱৰ পৰিমাণ (প্ৰতি লিঃ পানীত)	মিশ্ৰণৰ পৰিমাণ
চৰহা পোক, মজাখোৱা পোক, থ্ৰিপচ	ক্ল'ৰ'পাইৰিফ'ছ -২০ ইচি	২.৫ মিঃ লিঃ	৫০ লিঃ
চৰহা পোক, মজাখোৱা পাত মেৰোৱা, টুপলি কটা, শূৰ পোক	কুইনলফ'চ -২৫ ইচি	৩.০ মিঃ লিঃ	৫০ লিঃ
গলমিজ, টুপলি কটা, মজাখোৱা, চৰহা পোক	মন'ক্ৰ'টফ'চ -৪০ ইচি	৩.০ মিঃ লিঃ	৫০ লিঃ
চৰহা পোক, মজাখোৱা থ্ৰিপচ, পাত মেৰোৱা, গলমিজ	ফ'চফ'মিদন -১০০ ইচি	১.৫ মিঃ লিঃ	৫০ লিঃ
গান্ধী পোক	মালাথিয়ান ডাষ্ট-৫%	২৫ কিঃ গ্ৰাঃ হেক্টৰ	৫০ লিঃ
ব্লাষ্ট, চিখ ৱাইট, গুৰি পচা	বেভিচিটিন	১ গ্ৰাম-২.৫ গ্ৰাম	৫০ লিঃ
চিখৱাইট, গুৰি পচা	ইনড'ফিল এম-৪৫	২.৫ গ্ৰাম	৫০ লিঃ
গুৰি পচা	কেপটাফ	২.০ গ্ৰাম	৫০ লিঃ

কৃষি বিভাগ, অসমৰ কৃষি তথ্য প্ৰচাৰ শাখাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত
(পূব ভাৰতত সেউজ বিপ্লৱ আঁচনি (BGREI) ৰ সৌজন্যত)

কৃষি বিভাগ, অসম

ধানখেতিৰ উন্নত কৃষি পদ্ধতি

কেতবোৰ উল্লেখযোগ্য অনুমোদিত জাতঃ

জাতসমূহ	কৃষি কাল (দিন)	বীজ সিঁচা সময়	বিশেষত্ব
ক) নিয়মীয়া শালি (বোৰা পদ্ধতি)			
আইআৰ-৩৬	১১০-১২৫	জুলাই	শালিৰ পাছত ৰবি শস্য (বছৰত দুটা খেতি) কৰা অঞ্চলৰ বাবে উপযুক্ত।
জয়া	১২৫-১৩০	জুলাই	
পংকজ	১৪৫-১৫০	জুলাই	
পিয়লি	১৫০-১৫৫	জুন	
লখিমী	১৪০-১৫০	জুলাই	
বাহাদুৰ	১৫০-১৫৫	জুন	
কুশল	১৫০-১৫৫	জুন	
ৰঞ্জিত	১৫০-১৫৫	জুন	
মণিৰাম	১৫০-১৫৫	জুন	
মাছুৰী	১৪৫-১৫০	জুনৰ মাজভাগ	
অভিষেক	১১৫-১২০	জুন-জুলাই	
নবীন	১২০-১২৫	জুন-জুলাই	
সত্য	১৩০-১৩৫	জুনৰ মাজভাগ	
বসুন্ধৰা	১৩০-১৩৫	জুনৰ মাজভাগ	
খ) বৰা ধান			
ৰঙালী	১৬০-১৬৫	জুনৰ মাজভাগ	
ভোগালী	১৫৫-১৬০	জুন	
গ) জহাধান			
কেতেকী জহা	১৫৫-১৬৫	জুনৰ মাজভাগ	
ঘ) বানপানীৰ পাছত পলমকৈ কৰিব পৰা জাত			
মনোহৰ শালি	বোৰাৰ ওপৰত	জুলাইৰ মাজভাগৰ	পোহৰ-কাল
এন্ড্ৰিউ শালি	কৃষি কাল	পৰা আগষ্ট মাহৰ	সংবেদনশীল
প্ৰসাদ ভোগ	নিৰ্ভৰশীল	প্ৰথম সপ্তাহলৈ	জাত।
ঙ) চটিয়াই কৰিব পৰা শেহতীয়া জাত			
লুইত	৯০-৯৫	জুলাইৰ মাজভাগৰ পৰা আগষ্ট মাহৰ	
কপিলি	৯০-৯৫	প্ৰথম সপ্তাহলৈ।	
দিচাং	৯০-৯৫		
চ) প্ৰতিকূল পৰিস্থিতিৰ বাবে অনুমোদিত নতুন জাত			
প্ৰফুল্ল	১৫০-১৬০	জুন	অধিক বয়সৰ কঠীয়া
গীতেশ	১৫০-১৬০		ঘনকৈ বোৰাৰ বাবে উপযুক্ত।

ছ) বানাক্ৰান্ত দ অঞ্চলৰ বাবে উপযোগী জাত

জলশ্ৰী	১৫০-১৫৫	জুন		
জলকুঁৱৰী	১৫০-১৫৫			
জ) ভিন ভিন পৰিস্থিতিৰ বাবে উপযোগী জাত				
শ্ৰাবণী	১৩৫	জুন-জুলাই	মধ্যমীয়াভাৱে মজাখোৱা পোকৰ আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধী জাত।	
চক্ৰলাহী	১৩৮	জুন-জুলাই	মধ্যমীয়াভাৱে মুগা পৰা দাগ প্ৰতিৰোধী জাত।	
স্বৰ্ণচাব-১	১৩৫	জুন-জুলাই		
ধনশিৰি	১৪০	জুন-জুলাই		
সহভাগী	১২৫-১৩০	জুন-জুলাই		
ঝ) বৰ্ণসংকৰ জাত				
এন কে-৫২১৫	১৩০-১৩৫	জুন-জুলাই		
ডি আৰ আৰ এইচ-২	১৩০-১৩৫	জুন-জুলাই		
চি আৰ এইচ আৰ -৫	১৩০-১৩৫	জুন-জুলাই		
পি এ চি-৮৩৫/৮৩২	১৩০-১৩৫	জুন-জুলাই		
পি এ-৬৪৪৪ গ'ল্ড	১৩০-১৩৫	জুন-জুলাই		
চাহিদী	১২৫-১৩৫	জুন-জুলাই		
জে কে-৪০১	১২৫-১৩০	জুন-জুলাই		
ঞ) আহু ধান				
লাচিত	১২৫-১৩০	মাৰ্চ-এপ্ৰিল		
চিলাৰায়	১২৫-১৩০	মাৰ্চ-এপ্ৰিল		
লুইত	১০০-১১০	মাৰ্চ-এপ্ৰিল		
গোপীনাথ	১১৫-১২০	মাৰ্চ-এপ্ৰিল		
গোবিন্দ	১১০-১১৫	মাৰ্চ-এপ্ৰিল		
চ) বৰোধানৰ জাত				
মাছুৰী	১৮০-১৯০	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		
আই আৰ-৫০	১৫৫-১৬০	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		
কাৰেবী	১৫০-১৫৫	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		
কনকলতা	১৬৫-১৭৫	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		
সহভাগী	১২৫-১৩০	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		
জ্যোতিপ্ৰসাদ	১৬৫	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		
দীননাথ	১৬০-১৬৫	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		
স্বৰ্ণাভ	১৬০-১৬৫	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ		

ছ) বৰোধানৰ বৰ্ণসংকৰ জাত

এৰাইজ-৬৪৪৪	১৭০-১৭৫	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ	
পিএচি-৮৩৭	১৩০	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ	
পি.এ. চি.-৮৩৫	১৩০	নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ	
এন.পি.এইচ-২৪		নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ	
আৰ এইচ আৰ-১১১		নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ	
এন কে-৫২৫১		নৱেম্বৰ-ডিচেম্বৰ	

বীজ নিৰ্বাচন :

বীজ খিনি পানীত তিয়াই তলত জমা হোৱা গধূৰ বীজখিনি কঠীয়াৰ বাবে ল'ব লাগে।

বীজ শোধন :

বাচি লোৱা বীজখিনি এটা পাত্ৰত তলত উল্লেখিত যিকোনো এবিধ ঔষধ মিশ্ৰণত ২৪ ঘণ্টাৰ বাবে ডুবাই ৰখাৰ পাচত ৪৮ ঘণ্টাৰ বাবে গাপ দি অংকুৰিত কৰি ল'ব লাগে।

দৰৱৰ নাম	এক লিটাৰ পানীত মিহলি কৰা ঔষধৰ পৰিমাণ
মেনক'জের	২.৫ গ্ৰাম /কিঃ গ্ৰাম বীজ
কেপটাফ	২.৫ গ্ৰাম /কিঃ গ্ৰাম বীজ
কাৰবেনডাজিম	২.৫ গ্ৰাম /কিঃ গ্ৰাম বীজ

শুকান পদ্ধতিৰে বীজ শোধন কৰিবলৈ বীজখিনি এটা পাত্ৰত উল্লেখিত প্ৰথম দুবিধ দৰৱৰ যিকোনো এবিধৰ লগত মিহলাই ৫ মিনিটৰ বাবে ভালদৰে জোকাৰি ল'ব লাগে।

বীজৰ পৰিমাণ :

প্ৰতিখন কঠীয়াতলীৰ বাবে বীজৰ পৰিমাণ ৬৫০ গ্ৰাম-১.০০ কিলোগ্ৰাম। মূল পথাৰৰ বাবে প্ৰতি হেক্টৰ কঠীয়াৰ ক্ষেত্ৰত বীজৰ পৰিমাণ ৪০-৪৫ কেজিৰ আৱশ্যক।

কঠীয়াতলী প্ৰস্তুতি :

- মাটিডৰা ভালদৰে হালবাই বোকা কৰি মৈয়াই সমান কৰি ল'ব লাগে।
- একোখন কঠীয়াতলীৰ জোখ ১০ মিঃ দীঘল আৰু ১.২৫ মিঃ বহল হ'ব লাগে।
- প্ৰতিখন কঠীয়াতলীৰ মাজৰ ব্যৱধান ৩০ ছেঃ মিঃ ৰখা উচিত।
- প্ৰতিখন কঠীয়াতলীত ২০-৩০ কিঃ গ্ৰাম গোবৰ/পচন সাৰ, ৮০ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৮০ গ্ৰাম একক চুপাৰ ফচফেট আৰু ৪০ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগতে ভালদৰে মিহলাব লাগে।
- কঠীয়াতলী দুখনৰ মাজৰ নলাত পানী ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।
- এবিধা মাটিত বোৰাৰ বাবে এনে ৭/৮ খন কঠীয়াতলীৰ প্ৰয়োজন।